

Trakeeni tõugu hobuste aretusprogramm on vastu võetud 10.veebruar 2011, kinnitatud EHS Trakeeni hobuste kasvatajate haruseltsi juhatuse ja tõukomisjoni koosolekul Heimtalis.

Kinnitan:

Krista Sepp / EHS tegevdirektor
14.02.2011, Tori

TRAKEENI TÕUGU HOBUSTE ARETUSPROGRAMM

Õiguslikud alused

Õiguslikud alused trakeeni tõugu hobuste aretusprogrammi (edaspidi Programmi) ja selle osade jaoks on:

Euroopa Ühenduse määrused C.D. 92/353; C.D. 92/354; C.D. 96/78; 504/2008; C.D. 96/79; C.D. 92/216 ja direktiivid 90/427; Dir. 90/428.

Eesti Vabariigi Põllumajandusloomade aretuse seadus (06.11.2002; RT I 2002, 96, 566) ja sellega seonduvad õigusaktid: Põllumajandusministri 18.12.2002 määrus nr 86 „Aretuslooma ja aretusmaterjali aretuseks sobivaks tunnistamise ning aretuseks sobivaks tunnistatud aretuslooma ja aretusmaterjali kasutamise alused” (RTL 2002, 146, 2132); Põllumajandusministri 21.12.2009 määrus nr 128 „Identifitseerimisele kuuluvate põllumajandusloomade liikide loetelu, nende identifitseerimise ning registreerimise viisid ja kord; registreerimistunnistuse väljastamise kord ja veisepassi vorm ning põllumajandusloomade arvestuse pidamise kord” (RTL 2009, 98, 1457) ja teised Eesti Vabariigi seadused.

Trakeeni põlvnemisega ida-preisi soojavereliste hobuste aretajate ja sõprade ühingu põhikiri (Saksamaa Liitvabariik, põhikiri kinnitatud sisse viidud muudatustega 13.03.2004 Hamelnis).

Aretuse eesmärk

Trakeeni tõugu hobuste aretusprogramm haarab kõiki abinõusid, mis aitavad kaasa trakeeni tõugu hobuste aretustöö edendamisele lähtudes aretuseesmärgist. Programm on koostatud tähtajatult.

Aretusprogrammi eesmärgiks on väga hea trakeeni tüübi ning ratsastatavuse omadustega ratsa-ja sporthobune. Hobustel peavad olema Programmi eesmärkidele vastavad jõudlusnäitajad.

Eesmärk on säilitada väljakujunenud trakeeni hobuste populatsiooni genofondi ning suurendada aretajate teadlikkust paaridevaliku otsuste langetamisel.

Aretusedu saavutamine omab tihedat seost hobuste jõudlusega ning konkurentsivõimelisusega ratsaspordi rahvusvahelisel tasemel.

Aretusmeetodid

Trakeeni tõug baseerub Ida-Preisimaal kasvatatud trakeeni põlvnemisega soojavereliste hobuste populatsioonil, kus oma mõjud olid inglise täisverelisel ja araabia täisverelistel hobustel. Aretusmeetodina on lubatud kasutada puhasaretust. Aretusvõttena on kasutusel liin- ja perekondaretus.

Aretusedu saavutamise abinõud

Programmi eesmärkide saavutamiseks kasutatakse puhasaretust, selle hulka on arvatud inglise täisvereline ja araabia hobuse tõud. Olulised on nii liin- kui perekondaretus.

Oluliseks infoks aretajatele on seejuures hobuste hindamise ja võistlustulemuste andmed. Täpsemad kriteeriumid hobuste hindamise kohta on toodud aretusprogrammi osas „Aretuslooma ja aretusmaterjali aretuseks sobivaks tunnistamise kord“.

Trakeeni tõugu hobuste tõuraamatut peetakse elektrooniliselt Jõudluskontrolli Keskuse serveris, algdokumente säilitatakse Eesti Hobusekasvatajate Seltsi (edaspidi EHS) büroos. Andmete kogumisel, kasutamisel ja säilitamisel lähtub EHS kehtivast seadusandlusest.

Aretusprogrammi täitmiseks vajalik aretusloomade arv ja aretuspiirkond

Trakeeni tõugu hobuste Eesti populatsioon on levinud üle Eesti Vabariigi.

Aretusprogrammist võtavad osa kõik hobused, kes on kantud tõuraamatusse ja nende järglased. Tõupopulatsioon hõlmab 368 hobust (seis 01.02.2011), 2009. aastal sündis 47 ja 2010. aastal 19 trakeeni tõugu varssa. Eesti trakeenide tõuraamatus on tunnustatud 16 tunnustatud trakeeni tõugu sugutäkki.

Trakeeni tõugu hobuste tõuraamatu andmeid säilitatakse elektrooniliselt Jõudluskontrolli Keskuse serverites (www.jkkeskus.ee/uushobu), kust hobusekasvatajad saavad kontrollida andmeid oma hobuste kohta. Kõigi karjas olevate trakeeni tõugu hobuste andmed on kantud riiklikku hobuslaste registrisse PRIAs.

Tõu iseloomustus

Trakeeni hobusetõug on aretatud Preisimaal 1732. aastal asutatud kasvanduse baasil. Eesti trakeenide populatsioon on kujunenud 1960.-ndate aastate keskpaigast kuni 1985. aastani Venemaalt imporditud trakeeni tõugu märadest ja täkkudest ning nende järglastest. 21.september 2007 tunnustati Eestis 21 trakeeni märaperekonda (EHS aastaraamat 2007).

Tõu omadused

Tõu omadusi väljendatakse soovitud ja mitte soovitud omaduste koondina. Eraldi vaadeldakse hobuse tõu- ja sootüüpi, kehaehitust, liikumisi ehk allüüre.

Värvus:

Tõus esinevad kõik värvused.

Tüüp:

Tüüp väljendab hobuse vastavust Programmis kehtestatud nõuetele. Suguhobustel peavad olema selged sootunnused.

Trakeeni tõugu hobusel peavad väljenduma:

- trakeeni tõutüüp;
- elegantne, suurejooneline, harmooniline ja suursugune ratsahobuse tüüp, mida rõhutab väljendusrikkus ja markantsus;
- turja kõrgus soovitatavalt 160 ...170 cm.

Erinevatel kehaosadel on soovitavad ja mittesoovitavad tundemärgid.

Pea

Soovitav: väljendusrikas, uhke, keskmise suurusega, keskmise suurusega kõrvadega.

Mittesoovitav: ilmetu, raske, kumera profiiliga

Silm

Soovitav: suur, elav, sõbralik.

Mittesoovitav: väike, tuhm, tuim.

Lõuapärade vahe

Soovitav: lõuapärade vahe vaba liikumine.

Mittesoovitavad: kitsas lõuapärade vahe.

Kael

Soovitav: keskmise pikkusega, hästi arenenud lihastega, hästi ja kergelt ühendatud kuklaga ning tiheda lakaga.

Mittesoovitavad: väga lühike või pikk, sügava ühendusega, madala asetusega kael.

Piht

Soovitav: markantne, kaugele seljale ulatuv turi. Abaluud suured ja libajad.

Mittesoovitavad: lühike ja madal turi. Väikesed, lühikesed ja püstjad abaluud

Rind

Soovitav: sügav, lai ja kumera roietekaarega.

Mittesoovitavad: mittesügav, kitsas, lameda roietekaarega.

Keha

Soovitav: ristkülikukujuline, hästi ühendatud hobuse ees-, kesk- ja tagaosa: selg keskmine, lihaseline, nimme lühike, kube lühike.

Mittesoovitavad: ruudukujuline, nõrk, nõgus või kumer nimme: laudjas kitsas, lühike: pikk tühimik.

Jäsemed

Soovitav: suured liigesed, keskmise pikkusega sõrgatsid, hästi vormitud tiheda kabjasarvega kabjad ja eelistatud on keskmisest kõrgem jala pikkus. Korrektne jäsemete asetus.

Mittesoovitavad: nõrkade liigeste ja kõõlustega, "kepisarnane" esijalg, eetsi- ja taatsine esijala seis, lame, nõõritud kämmal, lühike, püstine või pehme sõrgats. Liiga kitsas, lame või pehme kabjasarvega kabi, sirge või saabeljas tagajalg, lühike, nõrk kannaliiges, rangjalgne või kooskandne seis.

Liikumised ehk allüürid

Trakeeni hobuse samm ja traav peab olema hoogne ja avar, jäsemete liikumissuund otse ja ettepoole suunatud.

Ebasoovitavad on lühikesed, madalad ja riivlevad liikumised.

Hüppamine

Soovitud on elastne, jõuline ja hea stiiliga hüpe, milles avaldub tasakaalukus ja tähelepanelikkus. Oluline on jõuline ja kiire äratõuge, jäsemete kiire painutus, koos

allakummarduva kaela ja avaneva tagajalaga. Liikumine peab olema sujuv ja säilima peab galopiliikumise rütm.

Seesmised omadused (karakter, temperament ja tervis)

Trakeeni hobune peab olema tugeva tervisega, sõbralik, samas töötahteline, tugeva närviga hobune, kes jätab intelligentse mulje. Tema käitumises on äratuntav hea iseloom ning rahulik, tasakaalukas temperament.

Mittesoovitud on raskelt kohanevad, närvilised, kartlikud või arad hobused.

Soovitud on tugev tervis, hea psüühiline ja füüsiline koormustaluvus, loomulik viljakus ja pärilike vigade puudumine.

Kokkuvõte

Soovitav on terve, trakeeni tüüpi mahtuv suurejooneline ja korrektne, välimikult harmooniline, seejuures ratsutamiseks sobiv mitmekülgne ratsa-ja sporthobune hoogsate, ruumiliste, elastsete liikumistega. Hea iseloom, tasakaalustatud temperament, intelligentsus, töövõime ja vastupidavus on sisemise andekuse eriti väljapaistvateks omadusteks.

Aretusprogrammiga seonduvad nõutavad protseduurireeglid

Aretusprogrammi osadena esitatakse järgmised protseduurireeglid:

- Tõuraamatusse kandmise alused ja tõuraamatu pidamise kord
- Aretuslooma põlvnemise registreerimise ning põlvnemise õigsuse kontrollimise kord
- Aretuslooma jõudlusandmete ja geneetilise väärtuse hindamistulemuste kasutamise kord
- Aretuslooma ja aretusmaterjali aretuseks sobivaks tunnistamise kord
- Emaslooma seemendusandmete registreerimise kord
- Põllumajanduslooma, keda soovitakse tõuraamatusse kanda, identifitseerimise ja selle üle arvestuse pidamise kord
- Seemendamise koolitusprogrammid ning seemendaja tunnistuse saamise nõuded ja tunnistuse väljastamise kord

Tõuraamatusse kandmise alused ja tõuraamatu pidamise kord

Seadusandlik alus on toodud aretusprogrammi üldosas.

Mõisted

Tõuraamat: andmekogu, kuhu kantakse hobuse põlvnemise andmed, aretaja ja omaniku andmed ning tema geneetilise väärtuse hindamise ja jõudluskontrolli tulemused koos järglaste nimetamisega.

Trakeeni tõugu hobune: hobune, kelle vanemad on kantud trakeeni tõugu hobuste tõuraamatusse.

Tõuraamatus registreerimine: trakeeni tõugu hobuse järglase arvelevõtmine tõuraamatu põhi- või lisaosas talle passi väljastamiseks.

Tõuraamatusse kandmine: mära või täku sugulise kasutuse või aretuseks tunnustamise registreerimine

Üldine

Trakeeni tõugu hobuste tõuraamatut Eestis (edaspidi "tõuraamat") peab Eesti Hobusekasvatajate Selts, kes vastutab sissekannete eest. Tõuraamatu kandeid tehakse ja algdokumente säilitatakse EHS-i büroos. Tõuraamatu elektrooniline versioon asub Jõudluskontrolli Keskuse serverites aadressil <http://jkkeskus.ee/uushobu>.

Tõuraamatus peavad olema iga hobuse kohta järgmised andmed:

- aretaja ja omaniku nimi ja aadress;
- sünniaeg, sugu, värvus ja märgised;
- hobusele paigaldatud kiibi kood;
- individuaalnumber (UELN number);
- vähemalt neli esivanemate põlvkonda;
- tõuraamatusse kandmised ja kannete muutused;
- väljamineku kuupäev ja põhjus;
- kõik teadaolevad jõudluskontrolli tulemused ja võimalusel aretusväärtuse määramine;
- tõuaretusalane näitus ja toimumisaeg;
- tema järglaskond;
- geneetilise ekspertiisi akti number. Sugutäkkudel kohustuslik, teistel soovituslik.

1. Vajalikud dokumendid tõuraamatusse kandmisel

1.1 Paaritustunnistus (LISA 1)

Paaritustunnistuse registreeritud vormi väljastab täku pidajale EHS. Täku valdaja täidab ja allkirjastab paaritustunnistuse peale teostatud paaritust.

Paaritatud mära omanik saab täku valdajalt paaritustunnistuse esimese lehe, mille ta hoiab alles kui tõendust toimunud paarituse kohta. Mära müügi korral antakse paaritustunnistus edasi mära ostjale.

Täku valdaja on kohustatud pidama Täku sugulise kasutamise registreerimise nimekirja (LISA 4), kus ta fikseerib toimunud paaritused kronoloogilises järjekorras.

Täku valdaja peab saatma paaritustunnistuse teise lehe ning paaritusnimekirja EHSi büroosse enne 31.detsembrit.

Paaritustunnistusele peab olema kantud:

- mära nime, individuaalnumbri (UELN) ja/või tõuraamatu numbri
- täku nime, individuaalnumbri (UELN) ja/või tõuraamatu numbri
- paaritusajad
- võimaluse korral tiinuse kontrolli kuupäeva ja tulemuse
- mära omaniku nime ja aadressi
- täku valdaja nime, aadressi ja allkirja

1.2 Varsa sünnitunnistus (LISA 1 ja 2)

Varsa sünnitunnistus on mära paaritustunnistuse blanketil, kuid võib kasutada ka muud vormi, kui seal on kajastatud kõik nõutavad andmed. Mära omanik täidab varsa sünnitunnistuse, allkirjastab ning saadab selle EHSi büroosse 30 päeva jooksul peale mära varssumist.

Varsa sünnitunnistusele peab olema kantud:

- varsa ema nimi, individuaalnumber(UELN) ja/või tõuraamatu number;
- varsa isa nimi, individuaalnumber (UELN)ja/või tõuraamatu number;
- mära omanik või omanike esindaja;
- varsa sünniaeg, sugu;
- varsa värvus;
- andmeid tiinuse katkemise või surnult sünni jm sündmuste kohta.

Kui varss on kiibiga märgistatud enne sünniteate saatmist, märgitakse sünniteatele ka varsa kiibi kood. Identifitseerijale tuleb esitada hobuse märgistamise teade (*LISA 6*).

Varsa sünnitunnistus saadetakse EHSi büroosse iga toimunud sündmuse korral (surnult sünd, abort, mära ei tiinestunud jm.) , vastav kanne tehakse sünnitunnistuse osasse.

1.3 Identifitseerimisleht (LISA 3)

Varsa identifitseerib ning identifitseerimislehe täidab EHSi poolt volitatud isik varsa ema juures. Vanemate hobuste identifitseerimisel on vajalik omaniku poolt esitada hobuse põlvnemist tõendavad dokumendid. Identifitseerimisleht allkirjastatakse hobuse omaniku või omanike esindaja poolt. Identifitseerimisleht koostatakse kahes eksemplaris, mille koopia antakse hobuse omanikule. Identifitseerimislehe originaali alusel väljastatakse hobuse pass enne varsa 6 kuu vanuseks saamist, vanemate hobuste puhul hiljemalt 6 kuu jooksul peale identifitseerimist.

Identifitseerimislehel peavad sisalduma järgmised andmed hobuse kohta:

- nimi, sünniaeg, sünnikoht, sugu ja tõug
- omaniku või omanike esindaja nimi ja aadress
- ema ning isa nimed, individuaalnumbrid (UELN) ja/või tõuraamatu numbrid
- ema paaritamise/seemendamise aeg ning paaritustunnistuse number
- värvus, märgiste kirjeldus ja joonisdiagramm
- märke transpondriga märgistamise kohta

2. Hobuse passi väljaandmise kord

Pass on dokument hobuse päritolu, jõudluse ja identifitseerimise kohta, mis kuulub hobuse juurde ja peab omaniku vahetuse korral hobusega kaasnema. Passi kadumisest peab omanik EHSi viivitamatult teavitama ning kirjaliku avalduse alusel väljastatakse talle duplikaatpass.

Pass vormistatakse hobusele, kelle kohta on tõuraamatu pidajal järgmised dokumendid:

- varsa sünnitunnistus (kohustuslik varssadel)
- hobuse identifitseerimisleht (vajadusel eraldi märgistamise teade, *LISA 6*)
- vanema hobuse puhul põlvnemist tõendav dokument.

Pass edastatakse hobuseomanikule peale passi väljastamisega seotud arve tasumist Seltsile. Pass on aluseks hobuse tõuraamatusse kandmisel.

Pass sisaldab järgmisi andmeid hobuse kohta:

- passi väljastanud aretusühistu nimi;
- hobuse individuaalnumber (UELN);
- hobuse märgistus (transponder, põletusmärk jms.);
- hobuse tõug, sünniaeg, sugu, värvus, märgised ning joonisdiagramm;
- hobuse ja tema eellaste põlvnemine nelja põlvkonna ulatuses (sh. hobuse vanemate ja -vanavanemate nimed, värvused, sünniaastad ning kanded vastavatesse tõuraamatu osadesse);
- ema paaritamisaeg;
- hobuse jõudluskontrolli ja aretusväärtuse andmed, märkmeid hobuse hindamise ja tunnustamise kohta;
- aretuskonkursside ja näituste tulemused;
- aretaja nimi ning aadress.

3. Aretusandmete muutmine

Kõik muudatused (värvus, märgised, jõudluskontroll, näituste tulemused, omanikuvahetus jm.) kantakse passi ja tõuraamatusse EHSi volitatud isiku poolt. Vastavate märgete tegemiseks esitab hobuse omanik EHSile avalduse paranduse sisseviimiseks dokumenti ja vajadusel

(nt. omanikuvahetus) paranduse tegemise aluseks oleva dokumendi koopiat või ära kirja.

Passis sisalduvate andmete muutmine või täiendamine omaniku poolt on keelatud.

4. Aretaja kohustused

Vastavalt Põllumajandusministri 21. detsembri 2009. a määrusele nr 128 on aretaja kohustatud pidama arvestust karjas olevate hobuste üle. Registreerida tuleb vähemalt järgmised andmed:

- hobuse nimi
- tõug
- sünniaeg
- karja toomise ja karjast väljaviimise aeg
- lähte- ja sihtkoha aadress koos sealse loomapidaja nime ja isiku- või registrikoodiga.

Andmete muutumise korral (nt. hobuse karja tulek või karjast väljaminek, varssumine,

kastreerimine, paaritused) tuleb need arvestusdokumentidesse kanda 3 päeva jooksul sündmuse toimumisest alates. Karja arvestusdokumente tuleb säilitada vähemalt 3 aastat alates hobuse karjast väljamineku päevast.

Tõuraamatus registreeritud hobuse pidaja peab täitma algarvestuse lehte (*LISA 7*) ja edastama aasta lõpuks andmed karjas olevate hobuste kohta EHSi büroosse.

Aretaja vastutab andmete õigsuse eest paaritustunnistusel, varsa sünnitunnistusel ja teistel dokumentidel, mida nad täidavad või väljastavad. Aretaja kohustus on kontrollida oma hobuse dokumentides sisalduvate andmete õigsust. Ebatäpsete andmete avastamise korral tuleb sellest EHSi büroosse viivitamatult teatada ning edastada parandust vajav dokument EHSi büroosse.

EHSi volitatud isik viib sisse vajalikud parandused koos märkustega.

Hobuste sündmuste (omanikuvahetus, kastreerimine, hukkumine jms) korral teavitab hobuse omanik või omanike esindaja sellest EHSi tõuraamatu pidajat 1 kuu jooksul sündmuse toimumisest alates.

Aretaja on kohustatud vajadusel läbi viima hobuse põlvnemise õigsuse kontrollimist. Ekspertiisi tulemustest tuleb teavitada EHSi 30 päeva jooksul.

4.1 Omanikuvahetusest teavitamine

Omanikuvahetusest tuleb EHSi teavitada 1 kuu jooksul peale sündmuse toimumist. Pass tuleb uue omaniku andmete sissekandmiseks edastada EHSi büroosse koos omandiõiguse muutust kinnitava dokumendiga. Selleks võib olla kas:

- hobuse ostu-müügi leping või
- omaniku vahetuse teatis (*LISA 5*)

Mõlema dokumendi puhul on vajalikud järgmised andmed: mõlema osapoole nimed, aadressid, allkirjad ja dokumendi koostamise kuupäev. Pass edastatakse uuele hobuseomanikule peale omanikuvahetuse registreerimisega seotud arvete tasumist Seltsile.

4.2 Täku valdaja kohustused

Täku valdaja vastutab nõuetele vastava paarituse (seemenduse) läbiviimise ja selle registreerimise eest EHSis.

Täku valdaja kohustuste hulka kuuluvad:

- paaritustunnistuse täitmine;
- kinnipidamine kõigist täkkude paarituste või seemenduste piirangutest;
- täku asukoha muutusest ning tõuaretusest väljalangemise kohta teavitamine EHSi büroosse;
- nõustumine nende valduses olevate aretusandmete edastamise ja avaldamisega
- täku põlvnemise geneetilise ekspertiisi läbiviimise korraldamine.

Täku valdaja on kohustatud teavitama mära omanikku võimalikest omadustest, mis võivad vähendada järglase aretuslikku väärtust (nt. geneetilise põlvnemisandmete kontrolli puudumine jm.).

5. Märgistamise kord

Varsa või vanema hobuse identifitseerimiseks täidetakse identifitseerimisleht. Hobuse esmakordsel registreerimisel antakse talle individuaalnumber (UELN), mida edaspidi ei muudeta ning väljastatakse pass.

Alates 01.07.2008 on individuaalnumber (UELN) 15 kohaline ning järgmise ülesehitusega:

233002	4	00	6832	08
aretusühistu kood, mis algab riigi koodiga	tõu kood	registrinumber	sünniaasta	

5.1 Elektroonilise märgistuse kasutamine ja paigaldamine

Hobused märgistatakse elektroonilise transpondriga. Õigus transpondri paigaldamiseks on veterinaararstil. Transponder tuleb paigaldada hobuse kaela vasakule küljele turja ja kukla vahelisele alale. Märgistamine peab toimuma hobuse identifitseerimisega üheaegselt või varem. Varasema transpondriga märgistamise puhul täidab veterinaararst teate hobuse märgistamise kohta (LISA 6) ning hobuse omanik esitab teatise 30 päeva jooksul alates hobuse märgistamisest Seltsi.

Enne 01.07.2009 identifitseeritud hobuste märgistamisel transpondriga täidab veterinaararst teate hobuse märgistamise kohta (LISA 6) ning hobuse omanik saadab selle 30 päeva jooksul alates hobuse märgistamisest Seltsi. Teatelt peab selguma millal märgistamine toimus, märgistaja, millist hobust märgistati, paigaldatud transpondri poolt edastatav kood ja koht, kuhu transponder paigaldati.

5.2 Hobuse nimi

Hobused, kellele väljastatakse pass, peavad kandma nime. Nimi ei tohi olla ühetäheline või põhjendamatult pikk. Nimi peab algama ema esitähelga ning lõppema soovitatavalt märadel täishäälikuga ning täkkudel kaashäälikuga. Kui nime osana kasutatakse aretaja või sünnikoha nime (nt. –S jne) rakendub nõue vaid hobuse pärisnimele. Nime osana ei ole lubatud kasutada rahvusvaheliselt hobusekasvatuses tunnustatud tõuraamatu kaubamärki (näit. Z jne.).

EHSil on õigus nõuda nime muutmist järgmistel põhjustel:

- korduvate nimede kasutamisel;
- põhjendamatult pikkade nimede korral;
- kuulsate hobuste nimede kasutamisel.

6. Põlvnemisandmete õigsuse geneetiline ekspertiis

Põlvnemisandmete õigsuse geneetiline ekspertiis teostatakse rahvusvaheliselt tunnustatud laboris.

Hobuse põlvnemisandmeid on geneetilise ekspertiisi abil vaja kontrollida, kui:

- täkku kasutatakse aretuses;
- mära paaritati/seemendati ühe inna ajal kahe või enama täkuga;
- mära paaritati/seemendati kahe teineteisele järgneva inna ajal mitme täkuga ja varsa sünniaja järgi võivad kaks viimast täkku olla võimalikud isad

- kui varss on ema juures nõuetekohaselt identifitseerimata;
- kui on kahtlus hobuse põlvnemisandmete õigsuses.

EHS teostab igal aastal 1% populatsiooni põlvnemise uuringu DNA alusel lähtudes järelvalveameti poolt kinnitatud dokumendist “Põlvnemise õigsuse kontrolli kord juhuslikkuse printsiibi alusel eesti hobuse, tori hobuse, eesti raskeveohobuse ja trakeeni tõus”. Geneetilise ekspertiisi tulemusena hobuse põlvnemisandmete ebaõigeks osutumise korral kannab proovi võtmise ja tehtud kulud hobuse omanik.

Kõik täkid, kes on olnud sugulises kasutuses, peavad olema identifitseeritud. Tunnustatud sugutäkkudel peab olema kontrollitud põlvnemise õigsus geneetilise ekspertiisiga. (Alus: Põllumajandusministri 18. detsembri 2002. a määrus nr 86) Täku geneetilise ekspertiisi kulud kannab täku omanik.

7. Trakeeni tõugu hobuste tõuraamat

Sünnijärgselt registreeritakse hobune põlvnemisandmete alusel trakeeni tõugu hobuste tõuraamatu eeltõuraamatus või lisaosas.

7.1 Tõuraamatu jaotus

Tõuraamat jaotatakse tõuraamatu põhiosadeks (eeltõuraamat, tõuraamat ja peatõuraamat) ning lisaks. Tõuraamatu erinevatesse osadesse kantakse hobused, kes vastavad antud osa nõuetele. Peatõuraamatu ja tõuraamatu osasse kantakse sugulises kasutuses olevad täkid ja märad. Tõuraamatu sissekanne märgitakse ära hobuse passis

Tõuraamatu põhiosa jaguneb:

- täkkude peatõuraamat ja tõuraamat
- märade peatõuraamat ja tõuraamat
- eeltõuraamat
- lisaosa

Täkkude tõuraamatusse kandmiseks peab täku põlvnemine olema geneetilise ekspertiisiga kontrollitud (alus: Põllumajandusministri 18. detsembri 2002. a määrus nr 86).

7.2 Täkkude kandmine peatõuraamatusse

Täkkude kandmisel peatõuraamatusse on õigus pädevaks organiks tõu- ja hindamiskomisjon. Täku kandmine peatõuraamatusse toimub kõige varem kolmandal eluaastal, kui nimetatud täkk on hindamiskomisjoni poolt hinnatud ning tõu- ja hindamiskomisjoni poolt tunnustatud.

Peatõuraamatusse kantakse trakeeni tõugu täkid:

- kelle puhul on oodata programmis kindlaksmääratud eesmärkide saavutamist;
- kelle isa ja ema on kantud peatõuraamatusse või tõuraamatusse;
- täkk peab läbima jõudluskontrolli vastavalt jõudluskontrolli läbiviimise eeskirjadele ning vastama tunnustamiseks vajalikele nõuetele ja saama hindamisel hinnatavate tunnuste osas vähemalt “7” punkti.

7.3 Täkkude kandmine tõuraamatusse

Täkkude tõuraamatusse kantakse trakeeni tõugu täkid, kelle ema ja isa on kantud peatõuraamatusse või tõuraamatusse ja kes ei ole aretuseks tunnustatud.

7.4 Märade kandmine peatõuraamatusse

Märade peatõuraamatusse kantakse sugulises kasutuses olevad märad:

- kelle isa ja ema on kantud peatõuraamatusse või tõuraamatusse;
- kes on hinnatud vastavalt jõudluskontrolli läbiviimise eeskirjadele ja saanud hindamisel hinnatavate tunnuste osas vähemalt "6,5" punkti.

Mära, kes ei vasta eelnevatele nõuetele, kuid kellelt on saadud vähemalt kaks väga hea hinnanguga ning tõule vajalikku järglast, võib tõu- ja hindamiskomisjoni otsusega kanda peatõuraamatusse.

7.5 Märade kandmine tõuraamatusse

Märade tõuraamatusse kantakse märad, kelle isa ja ema on kantud tõuraamatusse või peatõuraamatusse, kuid kes ise ei vasta peatõuraamatu nõuetele ning märad, kes ei ole läbinud jõudluskontrolli ja on võetud sugulisse kasutusse.

7.6 Eeltõuraamat

Eeltõuraamatusse kantakse peatõuraamatu ja tõuraamatu märade järglased, kes on saadud peatõuraamatu ja tõuraamatu täkkudest. Eeltõuraamatusse kande teostamine toimub hobuse registreerimisel, kui on täidetud tõuraamatu põhiosa nõuded põlvnemise osas. Eeltõuraamatusse kantava varsa isa põlvnemine peab olema tõendatud geneetilise ekspertiisiga.

7.7 Lisaosa

Tõuraamatu lisaosasse registreeritakse trakeeni hobused, kes ei vasta peatõuraamatusse, tõuraamatusse või eeltõuraamatusse kandmise nõuetele ja nad ei võta osa aretusprogrammist.

7.8 Hindamata täkkude ja märade kandmine tõuraamatusse

Täkkud ja märad, kelle karjast väljaminek toimub enne hindamist ja/või järglase registreerimist, võidakse kanda tõuraamatusse tõestatud põlvnemise alusel.

7.9 Sissekannete muutmine

Juhul kui selgub, et hobuse sissekanne tõuraamatu vastavasse osasse on toimunud valede või puudulike põlvnemisandmete või muude tunnuste alusel, tuleb sisse viia kannete muudatused.

Aretuslooma põlvnemise registreerimise ja põlvnemise õigsuse kontrollimise kord

Seadusandlik alus on toodud aretusprogrammi üldosas.

Aretuses kasutatavate hobuste põlvnemisandmete registreerimise peab tagama hobusepidajate-aretajate õigeaegne ja korrektne andmete edastamine tõuraamatu pidajale.

1. Varsa sünnitunnistus (LISA 1ja 2)

Varsa sünnist teatamiseks edastab hobusepidaja tõuraamatupidajale varsa sünnitunnistuse. Varsa sünnitunnistus on mära paaritustunnistuse blanketil, kuid võib kasutada varsa sünniteate vormi kui seal on kajastatud kõik nõutavad andmed.

Mära omanik saadab täidetud ja allkirjastatud varsa sünnitunnistuse EHSi büroosse 30 päeva jooksul peale mära varssumist.

Varsa sünnitunnistusele peab olema kantud:

- varsa ema nimi, individuaalnumber(UELN) ja/või tõuraamatu number;
- varsa isa nimi, individuaalnumber (UELN) ja/või tõuraamatu number;
- mära omanik või omanike esindaja;
- varsa sünniaeg, sugu;
- varsa värvus;
- andmeid tiinuse katkemise või surnult sünni jm sündmuste kohta.

Kui varss on kiibiga märgistatud enne sünniteate saatmist, märgitakse sünniteatele ka varsa kiibi kood. Identifitseerijale tuleb esitada hobuse märgistamise teade (LISA 6).

Varsa sünnitunnistus saadetakse EHSi büroosse igast sündmusest (surnult sünd, abort, mitte tiinestunud), vastav kanne tehakse sünnitunnistuse osasse.

2. Hobuse identifitseerimine

Hobune identifitseerimise osadeks on:

- joonisdiagramm hobuse kirjeldusega
- nimi
- individuaalnumber (UELN)
- elektroonilise transpondri edastatav kood
- elektrooniline tõuraamatu kirje
- hobuse pass

Identifitseerimise teate Hobuse identifitseerimine (LISA 3) koostab EHSi poolt volitatud isik varsa ema juures.(Andmed identifitseerimislehe kohta on toodud aretusprogrammi osas „Tõuraamatuse kandmise alused ja tõuraamatu pidamise kord”) EHS tunnistab ka veterinaararsti poolt tehtud joonisdiagrammi. Vanemate hobuste identifitseerimisel on vajalik omaniku poolt esitada hobuse põlvnemist tõendavad dokumendid.

Hobusele paneb nime omanik. Nimi peab algama ema nime esitähelga ning soovituslikult lõppema märade puhul täis- ja täkkude puhul kaashäälisega.

Individuaalnumber (UELN) antakse kõigile identifitseeritud hobustele vastavalt aretusprogrammi osas „Tõuraamatuse kandmise alused ja tõuraamatu pidamise kord” toodud näitele.

Transpondri paigaldamist on täpsemalt kajastatud järgmises punktis Hobuste märgistamine.

Kande elektroonilisse tõuraamatusse teeb aretusühing. Elektroonilisse tõuraamatusse registreeritud andmete alusel vormistab aretusühing hobuse passi. Pass väljastatakse hobuseomanikule peale passi väljastamisega seotud kulutuste katmist.

3. Hobuste märgistamine

Hobused märgistatakse elektroonilise transpondriga. Õigus transpondri paigaldamiseks on veterinaararstil. Transponder tuleb paigaldada hobuse kaela vasakule küljele turja ja kukla vahelisele alale. Märgistamine peab toimuma hobuse identifitseerimisega üheaegselt või varem. Varasema transpondriga märgistamise puhul täidab veterinaararst teate hobuse märgistamise kohta (LISA 6) ning hobuse omanik esitab teatise 30 päeva jooksul alates hobuse märgistamisest Seltsi.

Enne 01.07.2009 identifitseeritud hobuste märgistamisel transpondriga täidab veterinaararst teate hobuse märgistamise kohta (LISA 6) ning hobuse omanik saadab selle 30 päeva jooksul alates hobuse märgistamisest Seltsi. Teatelt peab selguma millal märgistamine toimus, märgistaja, millist hobust märgistati, paigaldatud transpondri poolt edastatav kood ja koht, kuhu transponder paigaldati.

4. Põlvnemise õigsuse kontroll

Põlvnemisandmete õigsuse kontroll toimub paaritus-ja varsatunnistuse alusel. Põlvnemisandmete õigsuse geneetiline ekspertiis.

Põlvnemisandmete õigsuse geneetiline ekspertiis teostatakse rahvusvaheliselt tunnustatud laboris.

Hobuse põlvnemisandmeid on geneetilise ekspertiisi abil vaja kontrollida, kui:

- takku kasutatakse aretuses
- mära paaritati/seemendati ühe inna ajal kahe või enama takuga;
- mära paaritati/seemendati kahe teineteisele järgneva inna ajal mitme takuga ja varsa sünniaja järgi võivad kaks viimast takku olla võimalikud isad;
- kui varss on ema juures nõuetekohaselt identifitseerimata;
- kui on kahtlus hobuse põlvnemisandmete õigsuses

EHS teostab igal aastal 1% populatsiooni põlvnemise uuringu DNA alusel lähtudes järelvalveameti poolt kinnitatud dokumendist "Põlvnemise õigsuse kontrolli kord juhuslikkuse printsiibi alusel eesti hobuse, tori hobuse, eesti raskeveohobuse ja trakeeni tõus".

Geneetilise ekspertiisi tulemusena hobuse põlvnemisandmete ebaõigeks osutumise korral kannab proovi võtmise ja tehtud kulud hobuse omanik.

Kõik takud, kes on olnud sugulises kasutuses, peavad olema identifitseeritud. Tunnustatud sugutäkkudel peab olema kontrollitud põlvnemise õigsus geneetilise ekspertiisiga. (Alus: Põllumajandusministri 18. detsembri 2002. a määrus nr 86) Täku geneetilise ekspertiisi kulud kannab täku omanik.

5. Andmete säilitamine

Vastavalt Põllumajandusministri 21. detsembri 2009. a määrusele nr 128 on aretaja kohustatud pidama arvestust karjas olevate hobuste üle. Registreerida tuleb vähemalt järgmised andmed: hobuse nimi, tõug, sünniaeg, karja toomise ja karjast väljaviimise aeg ning lähte- ja sihtkoha aadress koos sealse loomapidaja nime ja isiku- või registrikoodiga. Andmete muutumise korral (nt. hobuse karja tulek või karjast väljaminek, varssumine, kastreerimine, paaritused) tuleb need arvestusdokumentidesse kanda 3 päeva jooksul sündmuse toimumisest alates. Karja arvestusdokumente tuleb säilitada vähemalt 3 aastat alates hobuse karjast väljamineku päevast.

Paaritustunnistusi, sünnitunnistusi, identifitseerimislehti, paaritusnimekirju, omanikuvahetuse teostamise avaldusi säilitatakse EHSi büroos tähtajatult.

Aretuslooma jõudlusandmete ja geneetilise väärtuse hindamistulemuste kasutamise kord

Seadusandlik alus on toodud aretusprogrammi üldosas.

Hobuse geneetilist väärtust hinnatakse tema jõudlusandmete alusel. Hobuse omajõudlust hinnatakse varsaeas, noorhobuste ülevaatustel, võõrratsaniku testil, rakendihobuste jõudluskatsetel ja võistlusspordis. Hobuse jõudluse hindamisel arvestatakse vajadusel järglaste, eellaste ja külgsugulaste jõudlusandmeid.

Jõudlusandmed avaldatakse jooksvalt EHSi koduleheküljel ja koondandmetena aastaraamatus.

Aretuslooma ja aretusmaterjali aretuseks sobivaks tunnistamise kord

Seadusandlik alus on toodud aretusprogrammi üldosas.

Hobuste aretuseks tunnustamisel on vajalik arvestada tema põlvnemisega, hinnata tema välimikku ja allüüre ning läbima tunnustamiseks vajalikud jõudluskatsed.

1. Hobuste hindamine:

Hobuste hindamine toimub vastavalt tunnustatud jõudluskontrolli läbiviimise korrale. Märade ja täkkude esmane hindamine toimub enne tõuraamatusse kandmist.

Hindamine toimub järgnevalt:

- a) tüüp
- b) kehaehitus
- c) jalad
- d) samm
- e) traav
- f) galopp ja hüpe
- g) üldmulje

Hindamine toimub numbriliselt:

- 10 = suurepärase
- 9 = väga hea
- 8 = hea
- 7 = küllalt hea
- 6 = rahuldav
- 5 = piisav
- 4 = puudulik
- 3 = küllaltki halb
- 2 = halb
- 1 = väga halb
- 0 = hindamata

Hobust, kellel esineb mõigaslugu, pätk, kõrivilistamine, künahaukamine või jänesekand, üldjuhul ei hinnata ja teda ei tohi kasutada suguhobusena. Jänesekannaga hobusel, kellel on väljendunud väga hea tõutüüp ja kõrge jõudlus, võib välimikku hinnata, kuid mitte kõrgemalt kui 4 punktiga.

2. Täkkude tunnustamine

Täkkude hindamise eesmärk on teha otsus täku kasutamise kohta aretusprogrammi raames. Täku hindamise õigus pädevaks organiks on hindamiskomisjon.

Täku hindamiseks esitamisel peavad olema täidetud järgmised tingimused:

- vanus vähemalt 2 aastat
- põlvnemine peab vastama tõuraamatusse kandmise tingimustele
- hobusel on identifitseerimisdokument (pass)
- enne hindamist tuleb kontrollida täku identiteeti
- tervislike probleemide puudumine, mis kahjustavad tõuväärtust.

Täkul ei tohi olla hammastiku ega munandite anomaaliat, viltust saba ega tehtud keha korrigeerimise operatsioone.

Erandkorras võib täkk saada tunnustuse vähemalt viie järglase järgi, kes peavad olema hinnatud jõudluskatsetel.

Hindamisotsus on kas:

- tunnustatud
- esialgu mitte tunnustatud
- mitte tunnustatud

Otsus on “**tunnustatud**”, kui täkk on saavutanud tunnustamiseks vajalikud tulemused ning on esitatud tõukomisjonile tunnustamiseks. Otsus tunnustamise kohta kantakse hobuse passi. Selleks peab täku omanik (pidaja) edastama täku passi EHSi büroosse sissekande tegemiseks.

Otsus on “esialgu mitte tunnustatud” kui täkk ei täida esitatud nõudmisi jõudluse osas, kuid on oodata, et ta edaspidi neile nõudmistele vastab. Tunnustamisotsusega tuleb kindlasti määrata tähtaeg, mille möödumisel on vajalik täkk uuesti tunnustamisele esitada.

Hindamisotsus on „mitte tunnustatud“ kui täkk ei täida esitatud nõudmisi.

Hindamisotsus protokollitakse Tunnustamise otsus avalikustatakse ja edastatakse kirjalikult täku omanikule hiljemalt kahe nädala jooksul peale hindamist ning avalikustatakse EHSi koduleheküljel ühe kuu jooksul ning ilmuvas aastaraamatus.

Emaslooma seemendusandmete registreerimise kord

Seadusandlik alus on toodud aretusprogrammi üldosas.

Seemenduseks loetakse mära tiinestamist vabapaaritusega, käestpaaritusega, seemendamisega värskel, jahutatud või sügavkülmutatud spermaga.

Mära seemendus- ja paaritusandmete nõuetekohase registreerimise kohustus on nii täku- kui märaomanikul või omaniku esindajal.

Seemenduste registreerimise aluseks on järgmised dokumendid:

- täku paaritusnimekiri (*LISA 4*)
- paaritustunnistus (*LISA 1*)
- varsa sünnitunnistus (*LISA 1 ja 2*)

Täku paaritusnimekirja peetakse eraldi iga kasutuses oleva täku kohta eraldi ja edastatakse aasta lõpul EHSi bürosse, kus sisestatakse nimekirja alusel paaritused elektroonilisse tõuraamatusse. Täku pidajal on soovitatav jätta oma algdokumentatsiooni koopia paaritusnimekirjast.

Paaritustunnistus täidetakse iga paaritatud mära kohta ja see kaasneb alati märaga tema müügi korral. Varsa sünnitunnistus edastatakse EHSi kontorisse 30 päeva jooksul peale varsa sündi, mittetiinestumise korral hiljemalt 31. detsembriks.

Seemendaja/paarituspunkti pidajana käsitletakse täku omanikku või valdajat või kunstliku seemenduse läbi viinud veterinaararsti.

Emaslooma tiinestamine kunstliku seemendusega

Vastavalt Põllumajandusloomade aretuse seaduse § 24 lg 7 peab seemendaja elektrooniliselt või paberikandjal arvestust emasloomade seemendamise kohta.

Arvestuses peavad kajastuma järgmised andmed:

- seemenduse järjekorra number
- seemendamise aeg
- loomapidaja/mära omaniku nimi
- isas- ja emaslooma nimi, nende registreerimisnumber ja tõuraamatunumber.

Eelpoololevad andmed peab seemendaja edastama aretusühingule peale seemendust järgmisel kuul.

Külmutatud ja jahutatud spermaga seemenduse teel saadud järglaste registreerimisel on vajalik teostada põlvnemise õigsuse kontroll.

Täku kogutud sperma omanikuks loeb EHS täku omanikku sperma kogumise ajal, kui täkuomanik pole lepingu alusel sperma omanikuks nimetanud mõnda teist füüsilist või juriidilist isikut. Lepingu äraakiri peab olema edastatud EHSi bürosse. Täku omaniku muutumisel jääb sperma omanik muutumatuks, kui täku ostumüügilepingus ei ole sätestatud teisiti.

Põllumajanduslooma, keda soovitakse tõuraamatusse kanda, identifitseerimise ja selle üle arvestuse pidamise kord

Seadusandlik alus on toodud aretusprogrammi üldosas.

Hobune identifitseerimise osadeks on:

- joonisdiagramm hobuse kirjeldusega
- nimi
- individuaalnumber (UELN)
- elektroonilise transpondri edastatav kood
- elektroonilise tõuraamatu kirje
- hobuse pass

Varsa sünnitunnistuse või sünniteate (*LISA 1 ja 2*) peab määra omanik edastama tõuraamatupidajale 30 päeva jooksul alates varsa sünnist. Varsa sünnitunnistus või sünniteade on aluseks kõigile järgmistele toimingutele varsa identifitseerimiseks.

Varsa joonisdiagrammi koostab EHSi poolt volitatud isik varsa ema juures. (Andmed identifitseerimislehe kohta on toodud aretusprogrammi osas „Tõuraamatusse kandmise alused ja tõuraamatu pidamise kord”) EHS tunnistab ka veterinaararsti poolt tehtud joonisdiagrammi. Vanemate hobuste identifitseerimisel on vajalik omaniku poolt esitada hobuse põlvnemist tõendavad dokumendid.

Hobusele paneb nime omanik. Nimi ei tohi olla ühetäheline või põhjendamatult pikk. Nimi peab algama ema nime esitähedega ning soovituslikult lõppema märade puhul täis- ja täkkude puhul kaashäälikutega. Kui nime osana kasutatakse aretaja või sünnikoha nime rakendub nõue vaid hobuse pärisnimele. Nime osana ei ole lubatud kasutada rahvusvaheliselt hobusekasvatuses tunnustatud tõuraamatu kaubamärki (näit. Z jne.)

Individuaalnumber (UELN) antakse kõigile identifitseeritud hobustele vastavalt lisas aretusprogrammi osas **Tõuraamatusse kandmise alused ja tõuraamatu pidamise kord** p. 5 Märgistamise kord toodud näitele.

Elektroonilise transponderi paigaldab veterinaararst. Transponder tuleb paigaldada hobuse vasakule küljele kaelale turja ja kukla vahelisele alale. Märgistamine peab toimuma samaaegselt joonisdiagrammi koostamisega, või varem. Varasema märgistamise puhul peab hobuse pidaja esitama veterinaararsti teate identifitseerimise toimumise kohta (*LISA 6*). Teatelt peab selguma millal märgistamine toimus, märgistaja, millist hobust märgistati, paigaldatud transpondri poolt edastatav kood ja koht, kuhu transponder paigaldati.

Kande elektroonilisse tõuraamatusse teeb aretusühing. Elektroonilisse tõuraamatusse registreeritud andmete alusel vormistab aretusühing hobuse passi. Pass väljastatakse hobuseomanikule peale passi väljastamisega seotud kulutuste katmist.

Seemendamise koolitusprogrammid ning seemendaja tunnistuse saamise nõuded ja tunnistuse väljastamise kord

Eesti Hobusekasvatajate Selts ei vii läbi seemendajate koolitusi. Vajadusel tehakse koostööd Eesti Maaülikooliga.

Vastavalt kehtivale seadusandlusele on õigus kunstlikku seemendust läbi viia tegevusloaga veterinaararstil.

Eesti Hobusekasvatajate Selts ei anna hetkel välja seemendaja tunnistusi ja ei ole kehtestanud tunnistuse väljastamise korda.

EESTI HOBUSEKASVATAJATE SELTS

I. PAARITUSTUNNISTUS nr. 1011500

Paarituspunktils (aadress) _____

Paaritatud sugutäkuga _____ reg. nr. _____
(nimi ja TR nr.)

täku tõug _____ sünd. _____ värvus _____

Täku vanemad: isa _____ ema: _____

MÄRA TUNNUSED

Nimi: _____ reg. nr. _____ TR nr. _____

värvus _____ sünd. _____

Mära vanemad: isa _____ ema: _____

Paarituse (kunstliku seemenduse) aeg: _____ 20 a.

Korduspaarituse (kunstliku seemenduse) aeg: _____ 20 a.

Tiinuse kontrolli tulemus: _____

Mära omanik: _____
(nimi ja aadress)Toimunud paaritust (seemendust) tõendab: _____
(nimi ja aadress)Paaritustunnistuse saanud: _____
(nimi ja aadress)

II. VARSA SÜNNITUNNISTUS

Ülalnimetatud paarituse tagajärjel on sündinud varss:

Sündimise aeg: _____ 20 a.

SUGU	NIMI*	VÄRVUS JA MÄRGISED

* Varsa nimi peab algama isa nime algustähega

Ülalnimetatud paarituse tagajärjel:

- ☐ mära ei tiinestunud
- ☐ loode aborteerus _____
(kuupäev)
- ☐ surnultsünd _____
(kuupäev)

Mära omanik: _____
(nimi ja aadress)Varsa omanik: _____
(nimi ja aadress)EHS-i töötaja: _____
(nimi ja aadress)

Märkused: Paaritus- ja varsatunnistuse (blanketi kolmas eksemplar) saata ära Eesti Hobusekasvatajate Seltsi (EHS) hiljemalt 31. detsembriks paaritusaastal. Paaritus- ja varsa sünnitunnistuse (blanketi esimene eksemplar) saata EHS-i 30 päeva jooksul peale varsa sündi või muud sündmust ülalnimetatud paarituse / seemenduse tagajärjel. Blanketi esimene eksemplar saata EHS-i samuti teatega, kui mära ei tiinestu.

TEADE VARSA SÜNNIST 20 a.

Eesti Hobusekasvatajate Selts

Pärnu mnt 13, 86801 Tori Pärnumaa

Tel: +372 44 66 995 Fax: +372 44 66 066

e-mail: ehs@ehs.ee

Omaniku nimi:

Kontaktandmed (tel, address):

.....

Sünniaeg	Sugu	Nimi	Värvus ja märgised

Isa nimi ja TR number:

Ema nimi ja TR number:

Paaritustunnistuse nr:

.....

/kuupäev/

.....

/nimi, allkiri/

Varsa sünniteate palume ära saata hiljemalt 30 päeva jooksul peale varsa siindi.

¹TR number – tõuraamatu number (selle puudumisel kirjutada registreerimise number)

EESTI HOBUSEKASVATAJATE SELTS

HOBUSE IDENTIFIKATSIOON

Nimi _____ Sugu _____

Tõug _____ Sünniaeg _____

Sünnikoht _____

Omanik _____

Paaritamise aeg _____ Paaritustunnistuse number _____

Isa _____ Ema _____

Värvus _____

Pea _____

VE _____

PE _____

VT _____

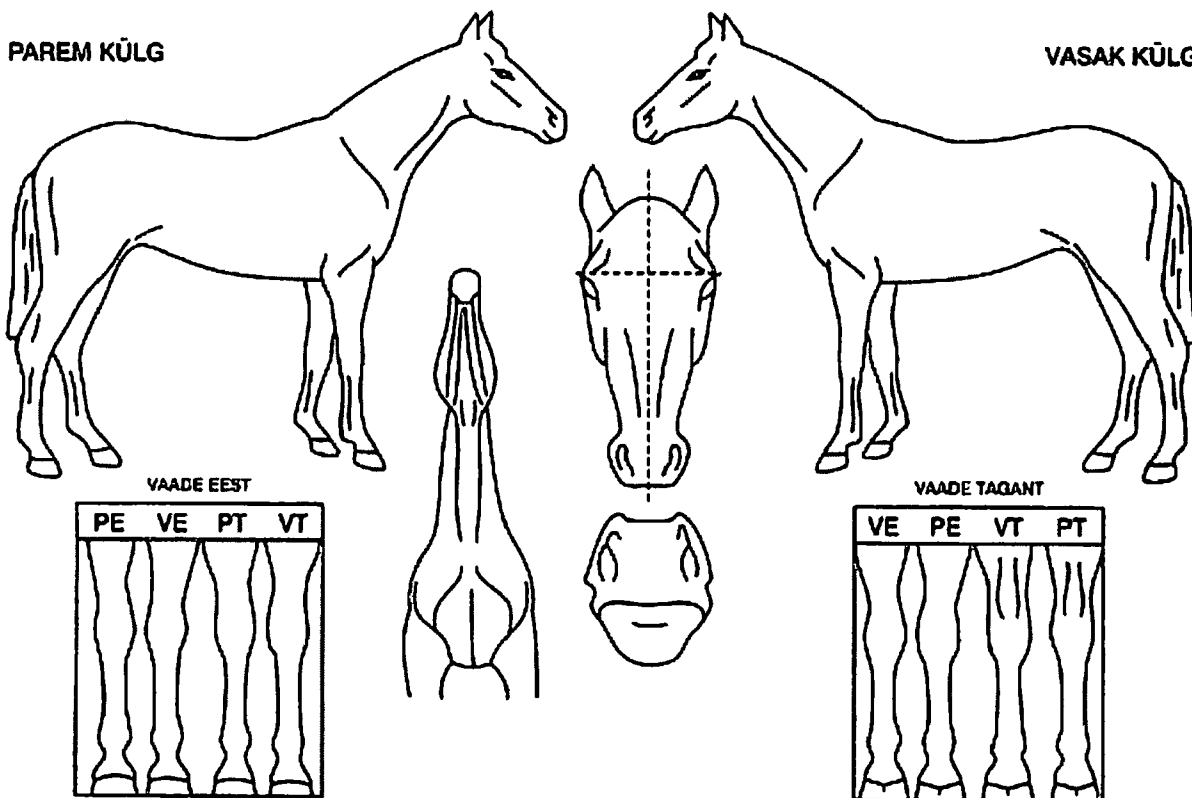
PT _____

Kere _____

Hobuse identifitseerimise lehele märgitakse tunnusmärgid (märgised, armid, põletusmärgid, põõrised), nende asukoht. Valged märgised märgitakse punase joonega ja põõrised X-ga. Märkiste puudumine tähistada O-ga.

PAREM KÜLG

VASAK KÜLG

Omanik _____ Identifitseerija _____

Koht ja kuupäev _____

TÄKU SUGULISE KASUTAMISE REGISTREERIMINE 200 a.

Täku nimi ja tõuraamatu nr:

Täku omanik:

Jrk. nr.	paarituse kuupäev	mära nimi ja reg või tõuraamatu nr.	mära tõug	paaritus- tunnistuse nr.	mära omanik	märkused

Täku pidaja :

Kuupäev :

allkiri:

L
1544
4

OMANIKU MUUTUS**Hobune:**.....**UELN:**.....**Kiibi nr:**.....**Sünniaeg:**.....**Isa:**..... **Ema:**.....**Endine omanik:****Nimi:**.....**Aadress:**.....

.....

Telefon, e-mail:.....**Uus omanik:****Nimi:**.....**Aadress:**.....

.....

Telefon, e-mail:.....**OMANIKU MUUTUSE KUUPÄEV:**.....**Allkirjad :****Endine omanik:**.....**Uus omanik:**.....

HOBUSE MÄRGISTAMISE TEADE

Kuupäev

Koht

TRANSPONDRI KLEEBISE KOHT

Käesolevaga kinnitan et olen elektroonilise transpondriga märgistanud järgmise hobuse:

HOBUSE NIMI (ja vanematel hobustel UELN)

SÜNNIAEG

EMA NIMI (täidetakse varsa puhul)

VÄRVUS

MÄRGISTE KIRJELDUS:

TRANSPONDRI PAIGALDAMISE KOHT:

Hobuse omaniku/pidaja nimi ja allkiri

Märgistanud isiku nimi, allkiri ja ametinimetus

LISA 6

Trakeeni tõugu sugutäkid 2011

Jrk	Nimi	UELN	sünd	isa	ema	emaisa	aretaja /omanik
1	ARISTOKRAAT	2,33002E+14	2005	0142 Erfrut	0934 Antigone	073 Prooton	Heimtali HK OÜ
2	THETFORD	2,33002E+14	1998	3336 Fazon xx	00251 Thisbe	Beg xx	AS Niitra/ Ants Sähka
3	RUBENS	DE 409090131704	2004	Kostolany	Rispe IV	Bartholdy	Horst Dieter Jaeger/ Nuiamäe Tallid OÜ
4	FRANSISCO	2,33002E+14	1996	Fas xx	0937 Barcelona	180 Briis	Marika Keskküla/ Mait Jaansen
5	ESSEN	2,33002E+14	2004	Preston	0931 Ersti	028 Ves 71	Heimtali HK OÜ
6	FLIPPER	1,13E+14	2002	434 Febo	Lhasa	140 Halif 53	I.M.Woronko/ Elle Mässak
7	KATERIS	4,40003E+14	2000	Omamentas	Karmen	Reims xx	Nemunase HK/ OÜ Anakard
8	MOORION	2,33002E+14	2003	0133 Heops	1805 Meloodia	242 Musikant 8 ox	Heimtali HK OÜ
9	PRESTON	2,33002E+14	1998	073 Prooton	0693 Presli	028 Ves 71	Heimtali HK OÜ/ Jane Uibopuu
10	PYRAMUS	2,33404E+14	2003	0133 Heops	1809 Palbe	Beg xx	Andres Kiive
11	KRACH	2,33002E+14	1992	141 Horeograf	1310 konvalija	3315 Lefeber xx	Russko-Võsotskaja Linnuvabrik/ Jüri Somelar
12	EAGLE PASS	2,33002E+14	1998	199 Palladium	1690 Elanta	136 Temp 5	OÜ Kaasiku Talupidaja/ Roland Raik
13	PEPPER	2,33002E+14	1997	482 Elvish	885 Pallada	222 Bariton	Niitra AS/ Ülo Kiiver
14	POISON	2,33002E+14	1998	481 Elvater	885 Pallada	222 Bariton	Ülo Kiiver
15	HORNET	2,33002E+14	1995	0103 Bambus	0959 Hõbe	0959 Hõbe	Jaak Siimut/ Maila Kukk
16	PERON	2,33002E+14	2006	199 Palladium	0693 Presli	028 Ves 71	Heimtali HK OÜ/ Jane Uibopuu